

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/45/2016
Identifikačné číslo spisu: 5013201046
Dátum vydania rozhodnutia: 28.02.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:5013201046.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Judity Kokolevskej a Mgr. Viliama Pohančeníka v právnej veci navrhovateľa: U. R., nar. XX.P. XXXX, bytom W. XXXX/XX, S., právne zastúpeného: JUDr. Peter Harakály, advokátom so sídlom Mlynská č. 28, Košice, proti odporkyňi: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29.augusta č. 8, Bratislava o preskúmanie rozhodnutia odporkyne číslo 38279-2/2013-BA zo dňa 8.augusta 2013 o nároku na úrazovú rentu, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo dňa 7.decembra 2015, č. k. 24Sd/294/2013-161, v spojení s opravným uznesením z 21.januára 2016, č.k. 24Sd/294/2013-170, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 7.decembra 2015, č. k. 24Sd/294/2013-161, v znení opravného uznesenia z 21.januára 2016, č. k. 24Sd/294/2013-170, m e n í tak, že rozhodnutie odporkyne číslo 38279-2/2013-BA zo dňa 8.augusta 2013 z r u š u j e a vec vracia odporkyňi na ďalšie konanie.

Odporkyňa je povinná zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania, pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia v sume 252,41 € k rukám jeho právneho zástupcu JUDr. Petra Harakályho, do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Odôvodnenie

Krajský súd zo dňa 7.decembra 2015, č. k. 24Sd/294/2013-161, v znení opravného uznesenia z 21.januára 2016, č. k. 24Sd/294/2013-170, potvrdil rozhodnutie odporkyne číslo 38279-2/2013-BA zo dňa 8.augusta 2013 a účastníkom nepriznal náhradu trov konania.

Rozhodnutím číslo 38279-2/2013-BA zo dňa 8.augusta 2013 odporkyňa podľa § 88 a § 83 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov rozhodla, že navrhovateľ nemá nárok na úrazovú rentu z titulu úrazu, utrpeného dňa 12.mája 2011 s odôvodnením, že nebol zamestnancom podľa § 4 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z., pre spoločnosť HASTRA, s.r.o. pracoval len na základe

poddodávateľskej zmluvy ako živnostník a nepreukázal, že k poškodeniu jeho zdravia v dôsledku úrazu došlo pri výkone pracovných činností zamestnanca a v čase úrazu nebol nemocensky, dôchodkovo ani inak poistený.

Krajský súd z administratívneho ako aj súdneho spisu zistil, že navrhovateľ pracoval pre spoločnosť HASTRA, s.r.o. na základe poddodávateľskej zmluvy ako živnostník, v čase úrazu nebol nemocensky a dôchodkovo poistený a nebolo preukázané, že k úrazu došlo pri výkone pracovnej činnosti zamestnanca alebo fyzickej osoby podľa § 17 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení. Poukázal na to, že Okresný súd v Žiline na základe žaloby zo dňa 26.novembra 2013 v konaní vedenom pod sp. zn. 25Cpr/6/2013 vydal dňa 1.decembra 2015 čiastočný rozsudok, ktorým zamietol návrh žalobu navrhovateľa proti spoločnosti HASTRA, s.r.o. v časti, ktorou žiadal určiť že úraz, ktorý utrpel dňa 12.mája 2011 je úrazom pracovným. Prihliadol aj na to, že navrhovateľ v konaní pred okresným súdom prostredníctvom svojho právneho zástupcu uviedol, že príjem z činnosti, ktorú vykonával v prospech spoločnosti HASTRA, s.r.o., zdaňoval ako živnostník a tento príjem nebol príjmom zo závislej činnosti. Pri riešení predbežnej otázky, či v danom prípade mohlo ísť o pracovno-právny vzťah a úraz, preto krajský súd nemal preukázané, že išlo o úraz pracovný. Rozhodnutie odporkyne z toho dôvodu považoval za súladné so zákonom a preto ho potvrdil.

Rozsudok krajského súdu napadol navrhovateľ včas podaným odvolaním. Namietol, že odporkyňa nezistila skutočný stav vecí, hoci v rámci riešenia predbežnej otázky má povinnosť buď postúpiť vec príslušnému súdu, alebo sa pripojiť do už prebiehajúceho konania 25Cpr/6/2013 na Okresnom súde v Žiline. Odporkyňa mala vedomosť, že u navrhovateľa sú splnené všetky identifikačné znaky pojmu „závislá práca“ - subordinácia voči zamestnávateľovi, osobný výkon práce, závislá práca vykonávaná v mene zamestnávateľa na jeho zodpovednosť, závislá práca za odmenu, závislá práca a dĺžka trvania pracovného vzťahu a v rámci výkonu kontrolnej činnosti mala zistiť, či spoločnosť HASTRA, s.r.o. neobchádza zákon a svojím konaním neplní odvodové povinnosti správne. V tejto súvislosti navrhovateľ poukázal na rozsudok Súdneho dvora EÚ C-415/93 (Bosman), C-66/85 (Lawrie-Blum), C-337/97 (Meussen), v zmysle ktorých zamestnancom je ten, kto vykonáva závislú prácu, teda prácu pre iného, podľa jeho pokynov, za ktorú dostáva ako protiplnenie odmenu a je potrebné potláčať zastreté pracovné pomery. Ustanovenie § 198 zákona č. 461/2003 Z. z. umožňuje odporkyňu dať podnet na začatie konania.

Z rozsudku krajského súdu nevyplýva, ako sám posúdil vzťah navrhovateľa so spoločnosťou HASTRA, s. r. o. aj z toho hľadiska, či zmluva o dielo obsahuje náležitosti podľa § 536 a nasl. ustanovení Obchodného zákonníka, či išlo o samostatný výkon práce, a že cenu za dielo určila spoločnosť HASTRA, s.r.o.

Z uvedených dôvodov navrhovateľ žiadal, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Súčasne uplatnil náhradu trov právneho zastúpenia.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu poukázala na to, že z poddodávateľskej zmluvy medzi navrhovateľom a Hastra, s.r.o. vyplýva, že ide o obchodnoprávny vzťah. Inšpektorát práce v liste z 24.júla 2013 uviedol, že taký úraz označuje podľa zákona č. 124/2006 Z. z. ako iný úraz, ktorý nevyšetruje. Z uvedeného vyplýva, že v danom prípade nejde o pracovno-právny stav. Sociálnej poisťovni zo žiadneho ustanovenia zákona nevyplýva povinnosť preskúmať, či poddodávateľská zmluva je skrytým pracovným úkonom a na riešenie predbežnej otázky je kompetentný Okresný súd v Žiline, ktorý čiastočným rozsudkom z 1.decembra 2015 zamietol žalobu v časti o určenie, že úraz zo dňa 12.mája 2011 je úrazom pracovným. Poukázala i na to, že podľa informačného systému poisťovne navrhovateľ v čase utrpenia úrazu nebol zamestnancom a príjem, ktorý mal z činnosti vykonávanej v prospech spoločnosti HASTRA, s.r.o., zdaňoval ako živnostník. Z uvedených dôvodov odporkyňa navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len

SSP).

Podľa § 492 ods. 1 SSP konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

V súlade s citovaným ustanovením najvyšší súd v konaní postupoval podľa ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len O. s. p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) preskúmal rozsudok krajského súdu bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie.

Medzi účastníkmi konania je spor o charakter vzťahu navrhovateľa k spoločnosti HASTRA, s. r. o., keď navrhovateľ tvrdí, že utrpel úraz pri výkone závislej činnosti v jej prospech.

Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce závislá práca je práca vykonávaná vo vzťahu nadriadenosti zamestnávateľa a podriadenosti zamestnanca, osobne zamestnancom pre zamestnávateľa, podľa pokynov zamestnávateľa, v jeho mene, v pracovnom čase určenom zamestnávateľom.

Podľa § 11 ods. 1 Zákonníka práce zamestnanec je fyzická osoba, ktorá v pracovnoprávných vzťahoch, a ak to ustanovuje osobitný predpis, aj v obdobných pracovných vzťahoch vykonáva pre zamestnávateľa závislú prácu.

Podľa § 198 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. ak sa v konaní vyskytne otázka, o ktorej už právoplatne rozhodol iný príslušný orgán, je organizačná zložka Sociálnej poisťovne takýmto rozhodnutím viazaná; inak si organizačná zložka Sociálnej poisťovne môže o takejto otázke urobiť úsudok alebo dá príslušnému orgánu podnet na začatie konania.

Otázka, či v prípade výkonu prác na základe uzatvorenej subdodávateľskej zmluvy išlo o zastretý právny úkon a teda či v skutočnosti išlo o závislú prácu a vzťah pracovnoprávny, je pre posúdenie nároku na úrazovú rentu podstatná.

Riešenie sporu o určenie že vzťah medzi spoločnosťou HASTRA, s. r. o. bol v skutočnosti vzťahom pracovnoprávnym, resp. že úraz zo dňa 123.05.2011 bol úrazom pracovným, patrí do kompetencie príslušného okresného súdu (§ 7 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 14 Zákonníka práce).

Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že súd prihliadol na skutočnosť, že na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 25Cpr/6/2013 prebieha konanie, v ktorom tento súd čiastočným rozsudkom zo dňa 1. decembra 2015 zamietol návrh žalobu navrhovateľa proti spoločnosti HASTRA, s. r. o. v časti, ktorou žiadal určiť že úraz, ktorý utrpel dňa 12. mája 2011 je úrazom pracovným. Krajský súd však opomenul skutočnosť, že uvedený čiastočný rozsudok bol dňa 01.12.2015 iba vyhlásený, a teda v čase jeho vlastného rozhodovania dňa 07.12. 2015 ešte nenadobudol právoplatnosť.

Podľa výpisu zo živnostenského registra navrhovateľ bolo od 07.06.2010 do 05.05.2012.

Z administratívneho spisu odporkyne č. 780 928 8432, vedeného vo veci nároku navrhovateľa na úrazovú rentu odvolací súd zistil, že navrhovateľ z titulu úrazu utrpeného dňa 12.05.2011 okrem nároku na úrazovú rentu uplatnil aj nárok na úrazový príplatok a podaním zo dňa 16.07.2013 doplnil tak žiadosť o úrazový príplatok, ako aj žiadosť o úrazovú rentu. Na strane 4 tohto doplnenia namietal, že hoci bol samostatne zárobkovo činnou osobou, poddodávateľská zmluva je zastretým právnym úkonom s cieľom nahradiť riadnu pracovnú zmluvu, lebo u neho sú kumulatívne splnené všetky podmienky závislej práce.

V odôvodnení preskúmaného rozhodnutia odporkyňa poukázala na ustanovenia § 2 písm. c), § 4 ods. 1 a ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. a výrok svojho rozhodnutia odôvodnila v podstate len tým, že navrhovateľ v čase úrazu nebol zamestnancom, ale samostatne zárobkovo činnou osobou, pretože pre spoločnosť HASTRA, s. r. o. pracoval len na základe poddodávateľskej zmluvy ako živnostník a nepreukázal, že k poškodeniu jeho zdravia v dôsledku úrazu zo dňa 12.05.2011 došlo pri výkone

pracovných činností zamestnanca a v čase vzniku úrazu nebol nemocensky, dôchodkovo ani inak poistený. Žiadnym spôsobom sa však nevysporiadala s tvrdeniami navrhovateľa, uvádzanými už v správnom konaní pred vydaním preskúmaného rozhodnutia, že úraz utrpel pri výkone závislej práce. O otázke, či v prípade vzťahu medzi navrhovateľom a spoločnosťou HASTRA, s. r. o. v skutočnosti nejde o vzťah zamestnanca a zamestnávateľa na tom základe, že poddodávateľská zmluva bola v skutočnosti zastretým právnym úkonom, ako otázke predbežnej, si odporkyňa nevytvorila úsudok a taký úsudok nepremietla do riadneho odôvodnenia preskúmaného rozhodnutia.

V správnom konaní odporkyňa nedala podnet na konanie súdu o predbežnej otázke a nevyzvala ani navrhovateľa aby tak v určenej lehote urobil.

Otázka, či úraz, utrpенý dňa 12.mája 2011 bol úrazom pracovným, je pre posúdenie zákonnosti rozhodnutia odporkyne podstatná. Rozhodnutie odporkyne o nároku na úrazovú rentu odvolací súd z uvedených dôvodov považoval za predčasné a nesúladne so zákonom, lebo zistenie skutkového stavu je nedostačujúce na posúdenie veci.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie podľa § 250ja ods. 3 a § 250j ods. 2 písm. c) O. s. p.

V ďalšom konaní vzhľadom na okolnosť, že na súde prebieha konanie o určenie, že úraz, ktorý navrhovateľ utrpel dňa 12.05.2011 je úrazom pracovným, odporkyňa v súlade s § 193 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. konanie o nároku na úrazovú rentu preruší a vyčká na právoplatné rozhodnutie súdu o tejto predbežnej otázke.

O trovách konania odvolací súd rozhodol podľa § 246c ods. 1 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 2, § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 O. s. p. V konaní úspešný navrhovateľ uplatnil nárok na náhradu trov, pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia.

Právny zástupca navrhovateľa vyčíslil trovy právneho zastúpenia celkovou sumou 252,41 €, a to za 2 úkony právnej služby v roku 2013 (prevzatie a príprava zastúpenia a návrh na preskúmanie rozhodnutia odporkyne) po 60,07 € podľa § 11 ods. 4 vyhl. č. 655/2004 Z. z., + režijný paušál 2x 7,81 €, 20% DPH vo výške 27,15 €, za podanie odvolania 1x 66,00 €+ režijný paušál 8,58 € a 20% DPH vo výške 14,92 €.

Odvolací súd považoval vyčíslenie trov právneho zastúpenia za správne a preto ich navrhovateľovi priznal podľa vyčíslenia. Priznanú náhradu trov je odporkyňa podľa § 149 ods. 1 O. s. p. povinná zaplatiť právnenému zástupcovi navrhovateľa.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.